

"Brexitaren inguruko erreferendum berri bat deitzea ez dut uste logika demokratikoari iruzur egitea denik"

JOXERRAMON BENGOTXEA CABALLERO

EHUko irakasleta eta Oñatiko Lege-Soziologia Institutuko masterreko arduraduna

Data erabakigarriak hurbiltzen ari dira 'Brexit'-arentzat. Erresuma Batuko herritarren gehiengoak (%51,8) Europar Batasunetik irtetea erabaki zuen 2016ko ekainaren 23an, eta hiru urte pasa badira ere, oraindik ez dago akordiorik 'dibortzio'rako. Urriaren 31rako dago ezarrita irteteko eguna, baina ez dago garbi zer gertatuko den. Urriaren 19a baino lehen akordiorik ez badago, Boris Johnson lehen ministroak luzapen berri bat eskatu beharko dio Europar Batasunari, Britainia Handiko parlamentuak onartu berri duen lege baten arabera. Baina gobernuak buruak behin baino gehiagotan esan du ez duela luzapen berririk eskatuko inola ere, eta akordiorik gabeko brexit-a gauzatzearen alde agertu da. EHUko irakasle eta Oñatiko Lege Soziologia Institutuko masterreko arduradun Joxerramon Bengoetxeari eskatu diogu laguntza, egoera katramilatsu honetan zer gerta daitekeen aztertzeko.

Zer gertatuko da zure iritziz urriaren 31n?

Ez da erraza asmatzea zer egin dezakeen Boris Johnson lehen ministroak. Urriaren 19a baino lehen Europar Batasunarekin akordiorik lortu ezean, luzapena eskatu beharko luke, Komunen Ganberak onartutako lege batek hala behartuta. Baina Johnsonek berak esan du behin eta berriz ez duela luzapenik eskatuko, eta akordioarekin edo gabe, hilaren 31n gertatuko dela haustura.

Akordiorik eta luzapenik ez bada, *No Deal* edo *Brexit* Gogor bezala ezaguna den iteera aplikatuko da automatikoki hilaren 31n.

Ze ondorio izango luke brexit gogorrak?

Azaroaren lehenean merkatu eta aduana-batasunetik kanpo geratuko litzateke Erresuma Batua. 'Hirugarren estatu' baten estatusa izango luke Europar Batasunarentzat, egun Txinak, Errusiak edo Mongoliak duten maila bera.

Aduana-kontrolak eta mugazergak berrezarriko lirateke, eta horrek ondorio latzak eragingo ditu, bereziki Erresuma Batua-arentzat. Gobernu britainiarrak prestatu duen 'Yellowhammer' txostenak berak ohartarazten du akordiorik gabeko brexit-ak izango lituzkeen ondorioez: prezioen igoera, portuen kolapsoa, arazoak elikagaiekin eta sendagaiekin... Gainera, Irlanda barruko mugaren afera konpondu gabe geratuko litzateke.

teke... Ondorio oso gogorrak, muturrekoak.

Gainerako europarroi eta Euskal Herriko enpresa askori ere eragingo die, jakina. Merkantzien garestitzea ekarriko du, eta ez dezagun ahaztu, atzerriko langarren bezero garrantzitsuena dela Erresuma Batua euskal enpresentzat.

Aditu gehienek diote brexit-ak beharaldia ekarriko duela epe motzean Erresuma Batuko ekonomiarentzat. Hala ere, britainiarren gehiengoak atera egin nahi du Europatik. Zer lortu nahi dute?

Mugen kontrola berreskuratzea zen kanpainan 'leave'n aldekoek erabili zuten argudio nagusia, etorkin kopurua murriztu ahal izateko. Arrazoi ekonomikoak (Europar Batasuneko kide izatea garesti ateratzen zaiela diote, eta merkataritza-hitzarmen propioak negoziatzeko askatasun osoa izango dutela), politikoak, historikoak, nazionalistak... ere badaude.

Teresa May gobernuburu ohiak lortu zuen brexit-erako akordioa, baina Erresuma Batuko parlamentuak birritan

Akordiorik gabeko brexit-ak ondorio oso gogorrak ekarriko lituzke, batez ere Erresuma Batua-arentzat

Irlanda barruan mugarik ez ezartzea da *Backstop*-aren helburua

***Backstop*-a, brexit-erako oztopo nagusia**

Backstop izeneko formula da *brexit*-a gauzatu ahal izateko Erresuma Batuak eta Europar Batasunak duten oztopo edo traba nagusia. Erresuma Batua (Ipar Irlanda barne) Europatik ateratzeak esan nahi du muga ezarri beharko litzatekeela berriz ere Irlandako Errepublika eta Ipar Irlandaren artean, eta hori ez du inork nahi, 1998ko bake akordioa kolokan jar lezakeelako. Mugarik ezarri beharrik ez izateko, *backstop*-ak proposatzen du Ipar Irlanda aduana-batasunean mantentzea, Erresuma Batuak eta Europar Batasunak akordioa lortzen duten bitartean bien arteko merkataritza harremanen inguruan.

bota zuen atzera, Europa zale nahiz euro eszeptikoen botoekin. Zergatik?

Europa zaleek ez dute akordiorik nahi, Batasunean jarraitu nahi dutelako. Brexit-aren aldekoek berriz ez dute onartu nahi Ipar Irlandako auzia bideratzeko proposatzen den *Backstop* izeneko formula.

Zertan datza *Backstop*-a?

Erresuma Handia (Ipar Irlanda barne) Europar Batasunetik ateratzeak esan nahi du muga ezarri beharko litzatekeela Irlandar Errepublika eta Ipar Irlandaren artean, eta horrek kolokan jarriko luke 1998ko Ostiral Santuko

bake akordioa. Eta hori ekiditea da, hain zuzen, *Backstop*-aren helburua. Ez Erresuma Batuak ez eta Europak ere ez dute nahi irla zatitzea muga fisikoekin.

Horregatik, *Backstop*-ak zera proposatzen du: *brexit*-a gauzatu ondoren Europar Batasuna eta Erresuma Batuen arteko harreman komertzialak adosteko irekiko den trantsizio epean akordiorik lortuko ez balute, Ipar Irlanda aduana-batasunean mantenduko litzateke, kontrol batzuekin Erresuma Batutik sartuko liratekeen produktuentzat.

Hori, jakina, Ipar Irlandako DUP alderdiko unionistek ez dute onartzen; praktikan Erresuma

Ipar Irlandako unionistek ez dute *backstop*-a onartzen; praktikan, Erresuma Batuen zatiketa eta Irlandaren bategitea ekarriko duela uste dute

Batuaren zatiketa eta Irlandaren bategitea esan nahi duela diote.

Horren aurrean, *backstop*-a Britania Handia osoan aplikatzea ere proposatu zen; alegia Erresuma Batua osorik geratzea aduana-batasunean, Europako merkatu arauen menpe, eta beste herrialde batzuekin akordioak sinatzeko aukerarik gabe. Baina britainiarren gehiengoak ez du onartzen, egoera hori betikotu den beldur.

Gero eta gehiago dira *brexit*-aren inguruko erreferendum berri bat eskatzen dutenak. Azkena, Alderdi Laboristaren buru Jeremy Corbyn. Nola ikusten duzu? Ez al litzateke izango 2016ko erreferendumean *brexit*-aren alde bozkatu zutenen 17 milioi britainiarrei iruzur egitea?

Debate politiko bat da. Nik esango nuke erreferenduma egin zenean inork ez zekiela zer motatako *brexit*-a aterako zen negoziatioetatik; alegia, *brexit*-ari bai esan zioten, baina jakin barik zein *brexit* mota izango zen.

Beraz, logika demokratikoa izan dezake berriro galdetzeak: hau da negoziatu duguna; hau al da nahi zenutena?

Izan daiteke erreferendum berri bat planteatzea, edo, bestela, plebiszitu izaera izango luketen hauteskundeak deituta. ■

Gualbi
asesores

Bezeroen beharrei erantzuteko prest!

Kontabilitate administratiboa • Fiskalitatea
Lan-arloa • Kontu-ikuskaritza
Merkataritza • Abokatuak

Euskadi Etorbidea 6

T.: 943 781 648

onati@gualbiasesores.com

www.gualbiasesores.com